די גאָלדענע קייט

פערטליאָר־שריפט פאַר ליטעראַטור
און געזעלשאַפטלעכע פראָבלעמען

30

אַרויסגעגעבן פון ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישרא

958

תל־אביב

„אַלטן־אַקציע"

אויף ביידע זייטן הויפטגאַס שטייען די שנייקערער ווי אַ שפּאַליער — אַן „אַלטן־אַקציע" גייט פאַרביי.

מען פירט זיי צום צוג.

אין דער נאַכט איז געווען אַן „אַלטן־אַקציע" אין געטאָ. מען האָט זיי צונויפגעזאַמלט פון די שטיבער און פון די אַלטהיימען. מענער און פרויען. אַלע. אַלע. מען האָט זיי אַרויסגעריסן פון געלעגערס און פון פאַרקלעמטע אַרומאַרעמדיקע הענט פון זייערע דערוואַקסענע קינדער.

איצט גייען זיי צו די וואַגאָנען.

פון ביידע זייטן שטייען די שנייקערער; די וואָס ווערן אַרויסגעפירט פון געטאָ צו רייניקן דייטשע גאַסן און וועגן. די הילצערנע שניי־גראַבליעס האַלטן זיי אויפגעשטעלטע לעבן זיך. זיי לאָזן פאַרבייגיין די „אַלטן־אַקציע".

דער טאָג שטייט ווי אַ ווייס־פּראָסטיקער אַלבאַסטער. זיי גייען אין אים.

ווייס אַרום זיי. ווייסער, רונדיקער שווייגן ווי רייפן אַרום און אַרום. מען הערט בלויז דעם קריץ פון די פיסטריט אויף דעם טרוקענעם געפריר פון גלאַטן אָפּגעשאָבענעם שניי.

שנייִקע שטילקייט אַרום און אַרום. ווייסער געשוויג. זיי גייען אין דעם דורכזיכטיקן געשוויג ווי אין אַ גלאָזיקן טונעל.

ווייסער לעצטער גאַנג —

זיי גייען: פאָרלעך — געאָרעמטע, הויכע, שלאַנקע. ווי דער ווייסער פּראָסטיקער גלי פון זייער לעצטן גאַנג וואָלט פלוצלונג אויסגעגלייכט זייערע רוקנס, ווי עס גלייכט־אויס פלאַם איינגעבויגענע שפּענער.

זיי גייען: ווייס פאַרזיגלטע פּנימער; אויסגעשטרעקטע קעפּ; בליקן איינגעשטאָכענע צום גלימערדיקן ווייט פון גלאָזיקן האָריזאָנט; צום רונדיקן, ווייסן סוף פון טונעל —

ווו עס וואַרט דער טויט.

אַלץ איז צוגעדעקט מיט בלענדיקן ווייסן געשוויג. אויסגעשפּרייט און פאַרהאַנגען לכּבוד זייער לעצטן גאַנג. דער שניי האָט מער ניט אויף וואָס צו פאַלן.

זיי גייען אין מיטן וועג. פרויען געפירט פון מענער. מענער געפירט פון פרויען. זיי טראָגן אים מיט די קרישטאָלענע בליקן פון זייערע אויגן. זיי טראָגן דעם ווייסן טויט אויף די קרישטאָלענע בליקן פון זייערע אויגן. זיי טראָגן אים מיט

טראָגן דעם ווייסן טויט אויף די קרישטאָלענע בליקן פון זייערע אויגן — אַ ליידיקער, ווייסער לאַנגזאַמע, מאַיעסטעטישע טריט. דער טאָג גייט פון פאָרויס — אַ ליידיקער, ווייסער קאַטאַפאַלק, געשפּאַנט אין זעקס פּאָר פערד פון ווייסן מלכות; זילבערנע בלומען־קראַנצן זוימען אים אַרום, און דימענטענער געפינקל אויף די פּאָדקעוועס פון זיינע פערד.

די דייטשן טראָגן די ביקסן אין אַראָפּגעלאָזטע הענט. קיינער ווערט ניט אַנטלויפן. ס'איז אַן „אַלטן־אַקציע". זיי באַגלייטן די פּראָצעסיע ווי אין אַ שטיל־שווייגנדיקן צערעמאָניאַל. פון זייערע מיילער שלאָגט אַ ווייסער דאַמף, און אין דער הויך, איבער די קעפּ, מישט ער זיך אויס מיטן מוילדאַמף פון די געפירטע.

דער שניי בייכיקט זיך אויף די נאַקעטעביימערצווייגן פון ביידע זייטן וועג. די ביימער קוקן אויס ווי קרישטאָלענע ליוסטרעס, אַראָפּהענגענדיקע פון הימל. דער טאָג, אַ געהילטער אין בלאַנקן ווייס, גייט ווי אַ שמש פון איין ליוסטרע צו דער אַנדערער, הייבט־אויף שטילע, ווייסע הענט און צינדט זיי אָן מיט פּיאָלעט און מיט רויט; מיט גלימערדיקן ווייס און מיט פּראָסטיקן בלאָ —

און זיי לויכטן פון ביידע זייטן לענגאויס דעם וועג.

אַלטן־אַקציע —

זיי גייען ווי אַרויסגעצויגענע פון אַ געוואָרפענעם גורל. זייערע פּיסטריט חתמענען אויפן שניי אַ פּאָרכטיקן הסכם מיטן טויט: אויב אַן „אַקציע" אין געטאָ, איז פאַרשטענד לעך אַז עס דאַרפן זיין זיי. זיי ווייסן: מיט זייער איצטיקן גאַנג שרייבן זיי אָן דאָס לעבן פאַר די איבערגעבליבענע אין געטאָ; פאַר די יונגע, פאַר זייערע קינדער.

פאָרלעך. געאָרעמט אין גאַנג. ווי אַ קרוין אויפן ווייסן קאָפּ פון פרוי וואָלפּסאָן, זיצט דאָס שוואַרץ־קאַראַקולענע היטעלע. אויסגעזועצט מיט פינקלדיקע שנייבריליאַנטן. זי פירט איר מאַן ענג געאָרעמט לעבן זיך. ביידע — שלאַנקע, הויכע. אַלע אין שטאָט קענען דאָס באַוווסטע פּאָרל וואָלפּסאָן. זי דריקט איר מאַן געאָרעמט צו זיך. זייערע בליקן — גלייך פאַר זיך. זיי פילן איצט איינער דעם צווייטן ווי נאָך קיין מאָל ניט. בלויז ער און זי. זי און ער. זיי גייען! אַרום זיי — אַלץ צוגעדעקט מיט ווייס. אַלץ פאַרהאַנגען. גאָרנישט. בלויז ער און זי, זי און ער.

זיי גייען!

פון דער הויך פאַלן פליטערלעך שניי, זילבער־שטערן, ווי אַן אויסגעשיטע קאָנפעטי. נידערן מאַיעסטעטיש אויף זייערע קעפּ, פלאַסטערן זיך אויפן וועג פאַר זייערע פיס ווי אַ טעפּיך פון בריליאַנטן.

פון ביידע זייטן, לענגאויס דעם וועג, ברענען די ליוסטרעס מיט בלוי־ווייסן פלאַמען פינקל ווי אין אַ פייערלעכן צערעמאָניאַל.

ס'איז זייער דימענטענע חתונה. זיי גייען געאָרעמט, ביים סוף פון וועג שטייט די חופּה. ער און זי, זי און ער. צוזאַמען.

זיי גייען פאַרביי. פרויען געפירטע פון מענער. מענער געפירטע פון פרויען. הינטער זיי גייט־נאָך אַ שורה ס.ס.־מענער אין שוואַרצע מונדירן. ווי שוואַרצע שאָטנס פון מענטשן אויף באַלויכטענער ערד. די ביקסן וויגן זיך אין זייערע אַראָפּגעלאָזטע הענט צום טאַקט פון גאַנג.

קיינער וועט ניט אַנטלויפן.

דער פאַלנדיקער שניי לעשט־אויס די פּיסטריט פון די פאַרבייגייענדיקע. די שניי־שאַרער וועקן זיך אויף; שפּרינגען אַרויס מיט אויסגעשטרעקטע לאָפּעטעס צום מיטן פון וועג. אַ באַנייטע פלייסיקייט האָט זיך אין זיי אויפגעוועקט. דאָס אָקערשט גוזעענע שטראָמט אַריין באַנייטע אויפגעוועקטע כּוחות אין זייערע הענט; זיי טראַכטן: אַן „אַלטן־אַקציע"! סוף־כּל־סוף איז דאָס אַ פאַרשטענדלעכע זאַך; לייגט זיך אויפן שכל. אָט די פאַרבייגעפירטע וואָלטן ניט געקאָנט שטיין דאָ און שאַרן צוועלף שעה נאָכאַנאַנד דעם שניי. זיי קאָנען מער ניט אַרבעטן, דערפאַר שיקן די דייטשן זיי אַוועק קיין אוישוויץ. אָבער מיר — מיר וואָס קאָנען אַרבעטן אָט אַזוי, אָט אַזוי, פאַר וואָס זאָלן די דייטשן אונדז שיקן קיין אוישוויץ?

פאַר וואָס?